



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Christ. Francisci Paullini, Ferrariâ-Thuringi, Rerum Et  
Antiquitatum Germanicarum Syntagma**

**Paullini, Christian Franz**

**Francofvrti ad Moenvm, 1698**

Lectori Meo, Antiquitatum Historiarumque Studioso, Salutem & gaudium in  
Jesv Crucifixo!

**urn:nbn:de:hbz:466:1-44860**



P R Æ F A T I O

firmiorem & augustiorem reddiderunt. Quartus enim *Ludovicus* *Juditham*, *Conradi* Suevi Imp. Fil., sibi junxit: quinti *Ludovici* prima uxor erat *Leopoldi*, Austriaci Ducis, F., altera *Sophia*, *Waldemari*, *Daniæ* Regis, vidua. Sextus *Ludovicus*, seu *Pius*, duxit *Andree*, *Hungariæ* Regis, Filiam, devotissimam *Elisabetham*, & Filius ejus *Hermannus* *Alberti* II. Marchionis *Brandenburgici*, F. *Beatricem*, si *Sagittario* credis. (a) Alii enim *Henrici* VI. Ducis *Brabantiae* filiam eam faciunt. (b) *Conradus* II. *Friderici* II. F. *Agnetem*, & *Albertus* *Ægyptos* ac *degener* *Margaritam* istam *Imperialem*. *Balthasar* *Friderici*, *Electi* *Romanorum* *Imperatoris*, nati Ducis *Brunsvicensis*, viduam *Annam*. *Wilhelmus*, *Dux* *Saxoniae* & *Landgravius* *Thuringiae*, *Alberti* II. *Cæsaris* F., *Fridericus* *Gravis* *Ludovici* *Bavari* Imp. Filiam, & quorsum singulos recenseam? Quid mirare igitur, si ad sublimiora honorum & potentiae fastigia Nostros surrexisse videas altiùs. *Hermannus* siquidem, *Gloriosissimus* *Princeps*, in publico conventu *Erfurtino* à *Friderico* I. anno *MCLXXXII*. factus est *primus* *Saxoniae* *Comes* *Palatinus*, amplissimo Principatu mactus, residens aliquando *Alstedii*. De *Ludovico* [quotus in ordine ille fuerit, non addit, qui memorat, *M. Nicolaus Ribban*, *Superintend.* *Isnacensis*, (c)] scribitur, quòd electus ut *Romanorum* *Imperator* tantam dignitatem repulerit, literarum ignarus. Etenim nec legere, nec scribere quibat. *Henricus*, *Procurator* antea *Sacri* *Imperii* *per* *Germaniam*, seu *Vicarius*, factus postea *Imperator* *Augustus* anno *MCCXLVI*. Quàm modeste uterq; *Fridericus*, *Severus* & *Sapiens*, diadema *Imperiale* anno *MCCCXLV*. & *MDXXV*., nec non *Wilhelmus*, *Saxoniae* *Dux* & *Thuringiae* *Landgravius*, oblatum sibi anno *MCCCCLVII*. *Bohemiae* regnum declinârint, passim loquatur *Annales*. Non cupiebant dominari latiùs, cum quisq; suâ sorte, quam *Deus* haud parcâ singulis dederat manu, prudenter contentus, domi imperaret feliciter. Descendunt à *Nostri* *Comites* *Zigenhaynenses*, quorum illustre seminarium spectamus in *Ludovici* IV. *Filio* *Friderico*, (d) & *Serenissimi* *Hassiae* *Principes*. Ex dis-

fidio

(a) in hist. March. Brandenburg. p. 12. (b) vid. M. Prætorii hist. Saxon. specim. I. Sect. II. c. 1. §. 15. (c) in concione, Schreiber, Predigt dicta, & habita Hilperhulz anno 1609. (d) vid. Brovter L. IV. Antiquit. Fuldenf. p. 289. f.

AD LECTOREM.

fidio quippe *Henrici Illustris* cum *Sophia* Brabantina, *Henrici Magnanimi* Vidua, filius hujus *Henricus Puer*, vix triennis, primus Hassiæ Landgravius renunciabatur, postquam sub unius Principis imperio Provincia hæc tenus unita steterat CCLIX. annis. Religionem si spectes, næ, zelosos & liberales ubique mirabere singulos. Et si homines taceant, saxa fabuntur, scilicet tot & tanta omnium Ordinum cœnobيا, templa, sacella, xenodochia, intra & extra urbem, imò in universa Thuringia, vel constructa, seu dotata abs iis: monasterium putà Monialium Ord. Benedict. in monte *Petrino*, translatum postea ad *S. Nicolaum*, *Catharinianum* & in valle *Joannea* reformationis *Cisterciensis*, *Franciscanorum*, seu *Nudipedum*, in monte, *Dominicanorum*, ubi nunc schola Provincialis est, *Minoritarum* infra *Wartburgum*, *Carthusianorum* extra muros. Cùm *Meringense* à *Ludovico Pio* anno MCCXXVIII. in honorem *S. Mariæ* fundatum, sed anno MCCLVI. in *vallem Petrinam* translatum foret, *Henricus I.* Princeps *Anhaltinus*, omnia jura sua abdicabat *Magdeburgi*. (c) Templà parochialia in urbe erant (1) *Nudipedum*, (2) *S. Georgii*, & (3) *B. Virginis*. Cetera sacella, vel oratoria, *S. Jacobi* propè portam acuariam, quam plebs nostra corruptè vocat *Nolsenthor* / *S. Joannis* ad rivum coriariorum, *S. Catharinæ* in monte propè *Fisbacium*, *S. Annæ* ad portam *Georgianam*, in *valle Sanctorum*, vulgò *Helgenthal* / seu vicino colle, ubi olim castrum *Isnacenense* stetit, ad *S. Crucem*, *S. Egidii im Ziegenrund* / *S. Michaëlis* in colle ad viam, quâ itur *Rammesbergam*, vulgò *Rammesborn* / & aliud in ejusdem Sancti memoriam conditum, ubi nunc est ædes *Georgiana*, ad *Spiritum Sanctum* in monte *B. Virginis*, *S. Martini*, & in castro *Wartburg*, cum quatuor altaribus. Struxerant *Nudipedes* è regione cœnobii sui *edem Sanctorum*, in qua variis Sanctis, quorum simulacra ibi stabant, quotidie non sine scœnore sacrificabant. Adhuc nominatur *das Heilgenhaus* / estque pauperum utriusque sexûs hospitium. Hinc *Philippus Portman* (cujas ille fuerit, nescio,) falsè ita:

*Quisque suos pullos peperit tibi Sanctus in urbe,  
feciisti nidum credula cuique suum.*

Ad

(c) vid. D. Sagittar. hist. Anhaltin. c. 2. §. 19. p. 20.

P R Æ F A T I O

*Ad portam Benedictus, & extra mœnia Divus  
Bernhardus tonsuram pascit ubique gregem.  
Vertice Franciscus longè speculatus in alto,  
adem Dominicus possidet eximiam.  
Et Bruno Carthusiam in valle en! sibi struxit amœna,  
ac fecit sociis otia grata suis.  
Petrus, Jacobus, Paullus, Catharina, Joannes,  
Nicolaus, Clemens, Elisabetha simul.  
Sunt porrò tibi tutelaria Numina Sanctus  
Spiritus in valle, & Michaël, Anna, tuâ.  
O sanctos muros, qui tot sculpsère Patronos,  
zelus templa quibus tot fabricavit iners.  
Nos unum & trinum Numen veneramur aperte;  
hoc sapienti sat: credite, bella fides.  
Omnia comprehendens in centro, in Numine Summo,  
sola cui laus sit, gloria sola, Deo.*

Verùm disparitas religionis tam in urbe, quàm in agro quondam multas ciebat turbas. Ejectò enim *Papatu*, irrepsit proles ista viperina, *Anabaptista*, quorum malleus erat *Iustus Menius*. His quoque pulsus, infelix *Flacii* lolium lætas inter aristas dominari cœpit, & *Reformatorum* (ut vocant) dogmata clamque palamque amplexabantur cives. Pulchrè Præsul Hipponensis: (f) *Non vos terreant, ait, fratres, quidam fluvii, qui dicuntur torrentes. Hyemalibus aquis implentur; nolite timere, post paululum transit, decurrit aqua, ad tempus perstrepit, mox cessabit. Diu stare non possunt &c.* Xenodochia publica erant *S. Clementis* extra portam Nicolaitanam, *S. Spiritus* extra portam Georgianam, nec non *S. Anna* ad eandem portam, & aliud infra *Wartburgum*. Reliqua monasteria, putâ *Schplicense*, *Otterslebiense*, *Reinhardifontanum*, *Portense*, *Volckerodense*, *Ichtershusanum*, *Walckenriedense*, in valle *Georgiana* &c. Regiâ prorsus munificentia vel fundata, seu tamen dotata, & privilegiis aucta sunt à Landgraviis. Hinc etiam pedo pastoralis & sacræ infulâ ornatos aliquot veneramur, ut *Udonem*, *Ludovici Salii F.*, Præsulem *Numburgensem*, & *Ludovicum*,  
(f) in Psalm. 57. & vers. tanquam aqua decurrens &c. Episco-

## A D L E C T O R E M.

Episcopum Halberstadenſem, Bambergensẽ, Moguntinum & Magdeburgensẽ. Ceteri, in seculo, ut loquimur, viventes jura Episcopalia sua animosè defenderunt. Dederat *Albertus* B.V. nostræ ad instaurationem Ecclesiæ istius, quæ sine consensu sua non poterat fieri, bona & immunitates anno MCCXCIV. specialiter, quòd iisdem libertatibus gaudere debeat, quæ Canonici S. *Mariæ* Erfurti fruuntur, approbante & confirmante eas *Adolfo* Imperatore anno MCCXCV. Quĩ Prælatum *Reinhardi- fontanum*, injustè à Moguntino plexum, defenderint laudatissimi Principes, in ipso opere latius diximus. Mavis *sagatos* contemplari? ecce tot castra & munimenta in & circa urbem, seu tamen haud procul illà, abs iis & contra eos structa, iterumque destructa, ceu perpetua heroicæ virtutis monumenta, & publica militaris prudentiæ theatra. Erant verò illa in urbe *Clemmia*, circa eam nominatissimum *Wartburgum*, *Isenach- & Franen-* seu *Viehburgum*, *Metenstenium* & *Rudolfstenium*: in vicinia proxima *Moltteburgum*, *Fisbaccium*, *Carlsberga*, *Rosseburgum* in monte, quem adhuc *den Becherberg* vocamus, ut de bellis gloriosè & prospere gestis nihil hic addam. Ubiçunque gentium de pietate, liberalitate, misericordia, humilitate, patientia, seu miseria etiam S. *Elisabethæ* dicitur, (dicitur autem toto orbe,) *Wartburgi* quoq; & *Isenaci* nostri meminisse oportet, cujuscunque fidei seu professionis homines ibi fuerint. Postquam enim *Gregorius IX* anno MCCXXV. fastis Sanctorum eam *Perusii* inscripsit, festumque ejus à Romana Ecclesia d. XIX. Febr. solenniter celebrari præceptum est, vix pusiunculum offendes, qui non de *Isenaco* aliquid acceperit, si modò integram *Sanctæ* historiam audiit unquam. Quid? quòd solus *Lutherus* nomen urbi dedit omni ære perennius. Hæc enim adolescentulum docuit aluitque, hæc Virum in summo discrimine servavit feliciter, Pathumque ei fecit tutam gratamque. Ceterum non turbaberis, Mi Lector, quòd narrationes hæc modò *Historiam*, modò *Annales* vocitem. Quid erat olim historia, nisi *annalium confectio*, cujus rei memorieq; publica retinende causâ ab initio rerum Romanarum, usque ad *P. Mucium Pont. Max.*, res omnes singulorum annorum mandabat literis

\*\*

Pont.

P R Æ F A T I O

*Pont. Maxim.*, efferebatq; in album, & proponebat tabulam domi, potestas ut esset populo cognoscendi, ii qui etiam nunc annales maximi nominantur. (g) Dicebantur annalium & diariorum scriptores (quod singulorum annorum, imò dierum præcipua acta notarent, apud Ebræos *elegantis ingenii Viri*, (hammoschelim) ideoq; apud eosdem *Summis Prophetis*, apud Ægyptios, Chaldæos, Persas, ceu res sacrosanctas, *Summis Sacerdotibus* committebantur, ipsiq; etiam Reges & Principes, nobilissimi ac doctissimi quique eundem laborem suscipiebant, pulchrè id probante *Vossio*. (h) *Ardua* quidem res est *summig; ingenii*, historiam scribere: at qui eam præstant operam, præclare de omnibus merentur publice. (i) *Tanta namq; ejus potestas est, tanta dignitas, tanta Majestas, tantum deniq; Numen, ut humanâ facundiâ illustrari ex merito nequeat*. (k) Etenim omnis historia est *dux vite, magistra morum, exemplar affectuum, cos & calcar virtutis, fortuna mortalium speculum, & rerum humanarum pictura, sortis humana volumina explicans, omni atati atq; conditioni cognoscendi voluptate jucunda, exemplo necessaria*. Nec enim in alia uspiam re tam aperte, tam clarè, tanquam in speculo, si quis animum advortat, *suprema illius Majestatis vis, sapientia & bonitas, & justitia Patris indulgentissimi perspicitur*, ait *Amplissimus Annal. Bojor. conditor*. (l) Breviùs *Cicero*: (m) *Historia est testis temporum, lux veritatis, magistra vite, vita memoria, nuncia vetustatis*. Verè igitur *Conringius*: (n) *Patrie antiquitatis ignorantia, ejus certè cognoscenda negligentia, arguit profecto puerilis animi angustias, saltem in iis, qui doctrina laudem amulantur. Quis sanè ingenio ad masculam vim erecto non desideret, præter ea, quæ rerum nostrarum quasi oculis exposita sunt, verusta etiam quæq; Majorum scire, sive prospera, sive adversa fuerint: delectat utiq; permultum etiam horum cognitio: atq; adeo vel sola illa, quæ hinc capitur, sua vis voluptas, idonea est, quem vis ad hanc operam allicere. Agere vero hoc ipsum & pietas quædam jubet, quam Majoribus debemus postgeniti, ut nempe, quoad licet, memoriam illorum ab oblivione vindicemus, & præclare gesta grato semper animo circumferamus. Ecquis enim non impium facinus censuerit, supinè contemnere Majores, & cum possis, nullâ eos reverentiâ prosequi?* E tripode etiam *Christoph.*

Bro-  
(g) Cic. II. de Oratore, (h) Comment. de arte histor. c. 32. (i) Reinecc. in proœm. chron. Dittmar. (k) Plin. secund. L. IX. epist. 27. (l) L. VII. in proœm. (m) II. de orat. (n) in lit. ad Henr. Meibom. rer. German. Tom. præfix.

AD LECTOREM.

*Brouver.* (o) *Urbes, inquit, exterarūq; gentes lustrasse, phaleras in aliquam expeditionem sumsisse, peregrinas didicisse linguas, istuc hodie vero pro nobili ac magnifico ducitur. At praterita memoria, ac retroacta ætatis per tramitem virtutis relegere vestigia, & priscorum agnoscere fidem, imitari candorem, & probitatem, eccui magnopere jam cordi, qui non à profano vulgo se prorsus absteineat?* Succinctiūs *Niceph. Callist.* (p) *Quicquid vetustate comendatur, id venerabile esse necesse est. Igitur dulce mihi semper fuit, inter Majorum versari habitacula, & veterū dicta factaq; recensere memoria, atq; eorum inherere gratia.* (q) *Præcipua dos & gloria historiæ veritas est. Ideo Diod. Sicul.* (r) aptè eam vocat *ἡ ἀληθὴς ἱστορία*. *Dixerim cum Thuanō,* (s) purâ mente bonâq; fide, me historiâ hancce ad Dei gloriam & publicam utilitatem, *sine gratia & odio,* conscripsisse. Si tamen minus recti quippiam fortè admixtum sit, & errans aliquando errantem in tenebris duxerit, veniam mihi promitto ab æquo & cordato lectore. Sicut enim flumen, cui pauxillum aquæ marinæ affunditur, non statim falsedinem contrahit: ita nec historia mendax dici debet, cui aliquid falsi, nec inopinanter, irrepserit. Pulcherrimum corpus ob tantillum in facie nævum deforme falsò dixeris. (t) *Homo sum, nec à communi mortalium labe, quæ labi est, exemptus ero, cun primis in hoc studiorum genere, quo de audacter Fl. Vopiscus* (u) *scribit: nullum unquam extitisse historiæ scriptorem, qui non sit aliquid mentitus.* Simplex ego & rectus nec fumum vendo, nec fucum. Si ergò inopinatò quid innexum sit, quod minùs tibi placeat, moneas velim, *Modeste Lector, & gratias merebere publicas.* Etenim ad conservationem veritatis spongiâ debemus opinationes nostras à statera resilientes, istius *Ecclesiastici* memores. (vv) *Ipsemet recordabere, quàm ardua res sit, vetustis novitatem dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, & obscuris lucem.* (x) Et quàm difficile, veritatem prædicare cum plausu omnium. Ea enim temporum infelicitas jam est: *non licet loqui, quæ sentis, nec sentire, quæ loqueris.* (y) Ego tamen, ut anim⁹ est, eloquar, *fidem & industriam,* ultra quam nemo obligatur, probaturus publicè. Ideò ad minutiora (haud tamen inutilia, nec patriæ, cui potif-

\* \* 2

simùm

(o) in epist. dedicat. Antiquit. Fuld. (p) L. J. (q) Hegeſipp. L. III. (r) L. I. bibliothec. c. 2. (s) L. VI. (t) M. J. Ern. Schrader, disp. de virtut. & vitiis hist. Helmst. 1665. ch. 38. (u) in vit. Auctilian. (vv) c. IV. 30. (x) Plin. præfat. ad Vespasian. (y) Auentin. L. VI. annal. p. m. 371.



P R Æ F A T I O

si mūm fervire teneor, ingrata) aliquando dilabor, ubi, ob inopiam Monumentorum, majores rerum memoriæ hauriri nequeant. Contraveniunt quidem pusilla ista & crebrius contingentia gravitati historiarum, sed in hujusmodi annalibus tolerabilia videntur. Eandem igitur mihi veniam polliceor, quam dudum dedisti *Meibomio, Eckstormio, Pertuchio, Sagittario*, aliisque bonis & doctis Viris. Insignis porrò omnis historiæ virtus venusta oratio, non quidem multis calamistris inusta, multisve fracta circinnis, sufficit modò diligentius nonnihil compta fuerit. Verùm *in hujusmodi historia tractatione* [ loquor ore Reinecciano (z) ] *etiam atq; etiam opera danda, ut fontes h. e. annales, & id genus alia monumenta, unde justæ expositiones institui & contexti soleant, simul indagentur simul conserventur. Neq; hîc scrupulum injicere cuiquam debet, quòd, qui à nostrâ, aut aliarum gentium hominibus, post Romani Imperii occasum, conscripti sunt, vel barbarè loquantur, vel à destituantur orationis majestate, quam oratores affectant. Alibi enim delicia ista querenda sunt, hîc rerum cognitio & veritatis studium sufficere debet.* Dixi antea de *Alstedio*, veterum *Comitum Palatinorum Saxonie*, hæctenus Serenissimi Ducis JOANNIS WILHELMI, (quem Deus fervet!) Illustri sede. Nî molestus fuero, paulò disertius loquar, cùm urbs ista multis rarioribus antiquitatibus inclyta sit. Ante sextum à partu salutifero seculum latissimè patebant Thuringiæ fines bonamq; , ut cetera taceam, utriusque Saxonie partem comprêdebant. Cùm verò anno istius seculi XXIV. *Herminfridus*, Rex Thuringorum, locis Saxonum armis à *Theodorico*, Francorum Rege devictus esset, omne illud terrarum spatium, quod ultra *Unstrutum* fluvium Regibus Thuringiæ subiectum fuerat, Saxonibus cessit pro lato eorum auxilio. Ab isto tempore *Alstedium*, suprâ *Unstrutum* positum, non amplius veteri Thuringiæ, sed Saxonie adscriptum fuit, sic tamen, ut Septentrionalis, sive *Nort-Thuringia* nomen ferè ad XII. usq; seculum durârit. An. nò DCCCCXXXV. Indiçt. VIII. *Henricus* I. Rex Regni sui XVI. *Alstedî* Sanctimonialibus feminis Herifordiensibus facultatem confirmavit eligendi Abbatissam. (a) Anno DCCCCLXXIII. XI. Kal. Nov. indiçt. II. anno Regni Minoris Ottonis XIII. Imperii VI. per-

(z) præfat. in *Helmold*. (a) *Schaten*. Vol. I. *Annal*, Padeborn, p. 272.

A D L E C T O R E M.

VI. permutationem bonorum aliquot, *Adelbertum* inter Magdeburgensem & *Werinbarium* Fuldensem, jam vivo Patre *Ottone* I. institutam, Filius *Otto* II. confirmat *Alstedii*. Anno DCCCCLXXV. Idem *Otto* V. Id. Septemb. indict. III. anno Regni sui XV. Imperii verò VIII. ibidem Ecclesiæ Magdeburgicæ decimas censuum attribuit, quas diversæ gentes Slavicæ Cæsari solvere tenebantur. Anno DCCCCLXXXV. XVI. Kal. Mart. indict. XIII. *Otto* III. anno Regni sui secundo *Gislaro* Magdeburgensi omnia privilegia, jura & donationes Illustris Ecclesiæ suæ ibidem confirmat. Cùm defuncto *Ottone* III. anno MII. *Eccardus* I. Marchio Misniæ & Dux Thuringiæ, multas in Provincia nostra & Saxoniam etiam munitas occuparet urbes, *Alstetum*, unà cum *Mersburgo* & *Dornburgo*, *Henrico* II. servabat *Esiko* Comes. (b) Anno sequente XVII. Kal. Maj. indict. I. Idem *Henricus* II. *Arnulfo* Halberstadenſi civitatem *Ilſinaburgensem* in pago *Harzegouu*, in Comitatu *Richperti* sitam, tradidit ibidem. (c) Anno MVIII. XII. Kal. Januar. *Ditmarus*, Mersburgensis postea Præful, præſente *Henrico* II. à *Tagmone* Magdeburgensi *Alſtedii* Presbyter ordinatur. (d) Anno MXIII. Idem *Henricus* II. ibidem *Boleslai*, Poloniæ Ducis, legatos, pacem expetentes, audivit. (e) Anno sequente Idem *Henricus* post raptum *Reinhilde*, Comitissæ Beichlingensis, à *Wirinbario*, Comite Walbeccensi, factum, comitia *Alſtedii* celebravit: (f) & anno MXVI. festum epiphaniæ ibidem habuit, moxq; diutius illuc subsistens in publicis comitiis varias Principum lites composuit. (g) Anno sequente idem *Mersburgo* *Alstetum* digressus, ibidem festum omnium Sanctorum celebravit, & postea in sextam usque septimanam illuc commoratus est. (h) Anno MXXII. Idem valetudinis suæ gratiâ Bambergâ *Alstetum* se contulit circa Dominicam Palmarum, & hinc Mersburgi diem Viridium celebravit. (i) Anno MXXXI. *Henricus* III. cum *Meinwerco*, Antistite Padebornensi, *Alstetum* venit: (k) ibiq; Episcopus prædium *Alſtedii* in pago *Patexga*, in Comitatu *Amelungi*, XIII. Kal. Febr. ab Imp. obtinuit. Literas donationis dabit tibi *Scharen*. (l) Anno MLXII. V. Kal. Jul. indict. 3

\*\* 3

indict.

(b) Ditmar. Mersb. L. V. p. 112. (c) vid. diplom. ap. Mader. in append. secund. Antiqu. Brunsvic. num. 7. (d) vid. chron. ej. L. VI. p. 148. (e) Id. lib. cit. p. 138. (f) Id. L. VII. p. 87. (g) Id. l. c. (h) Id. l. c. (i) chron. Sax. M. S. (k) Aur. vit. Meinwerce c. 106. (l) Vol. I. annal. Padeb. p. 478. seq.

P R Æ F A T I O

indict. I. anno Regis VII. Regni verò VI. *Adalberto* Hamburgensi  
 prædium *Liestmonam* tradidit *Henricus IV.* *Alsteti.* (m) Anno  
 MCXXXIV. indict. XI. X. April. anno verò Regni *Lotharii IX.*  
 Imperii I. cum *Adelheida*, *Folcmari*, *Comitis Clettenbergici*, uxor  
 monasterio *Walckenriedensi*, nuper à se fundato, prædium villæ  
*Berbusleben* donaret, hanc donationem *Lotharius* Imp. non modò  
 confirmavit, sed & de suo auxit *Alsteti.* (n) Anno MCLXXXVIII.  
*Fridericus I.* Imp. omnia privilegia laudati cœnobii *Walckenrieden-*  
*sis* confirmavit & innovavit *Alsteti.* (o) Ex his facile liquet, quàm  
 insignis Summisq; Principibus olim dilecta civitas fuerit *Alstedum*,  
 in qua grandia quondam peracta sunt. Ceterùm cum *Serarius* *Mo-*  
*guntinensia* & *Würtzburgensia*, *Lehmannus* *Spirensia*, *Brovverus*  
*Trevirensia* & *Fuldensia*, *Albinus* *Misnica*, *Peiserus* *Lipsiensia*, *Lam-*  
*becius* *Hamburgensia*, *Gudenus* *Erfurtensia*, *Schatenius* *Padebor-*  
*nensia*, alii alia divulgârint publicè, quidnî mihi fas sit *Isenacensia*  
 eruditiorum censuræ subicere? Historia siquidem delectat. (p) Si  
 forsân prolixus aliquando videar, ignosces pio amorì erga eam,  
 quæ omnes omnium caritates una complectitur. (q) Si verò iustò  
 brevior, uberiorem explanationem spondebunt *amœnitates* nostræ  
*antiquæ Isenaci.* Manuscripta, quorum mentio fit, sunt *Joannis Ro-*  
*thii*, (non monachi *Isenacensis*, (r) sed *Canonici B. Virginis*, & *C.*  
*Melch. Merlenii* chronica pusilla, rythmis germanicis comprênsa.  
 Hoc ab anno DCCCCIX. usq; ad MDXCVI. rudi penicillo ad-  
 umbratum est. Utrumq; verò nullius valoris, seu ponderis. *Joannes*  
*Reyentantz*, *Vicarius B. Virginis*, *Clerum Isnacensem*, & *F. Joann. Ul-*  
*rici*, *Prior Dominicanorum*, ipsam urbem nostram stilo ligato de-  
 scripsisse leguntur latinè, ille ad ann. MCCCCLII. hic ad  
 MCCCCLXXXVII. Sed quò abierunt chartæ istæ? Citat  
*Fridericus Myconius*, *Antistes Ecclesiæ Gothanæ*, *chron. Isnacense*,  
 (s) at quale, quantumvé istud sit, ignoro. Allegant quoque *Centu-*  
*riatores Magdeburgici* unum, (t) non quòd de *Isnaco* agat, sed  
 quia abs Anonymo hîc consarcinatum dicitur anno  
 MCCCCVII.

(m) vid. diplom. ap. Mader. Ad. Bremen, annex. num. 21. (n) chr. Walckentied. Eckstorm.  
 p. 41. seq. (o) Id. l. c. p. 55. (p) Cic. L. V. de fin. bon. & mal. c. 19. (q) Id. L. I. de officiis. (r) Sa-  
 gittar. de Regno Thuring. L. II. c. I. §. 4. (s) vid. memorabil. hist. Gothan. Sagittar. c. I.  
 p. 8. (t) Cœar. VIII.

A D L E C T O R E M.

MCCCCVII. definitq; in *Balthasare nostro*. *Andreas Toppius*, Pastor in minori Tennsted, anno MDCLX. rhapsodicum quid de urbe nostra compilavit germanicè, aliquando à me nominatum, sed quod prælo non satis dignum censuit Summus Vir *Prüschenckius*. Solus *M. Nicol. Rebhan*, Ecclesiarum nostrarum Ephorus, Vir bonus. industrius & eruditus, anno Præfulatûs sui XI., *Historiam Ecclesiasticam Isnacensem* fusè colligere cœpit, in tres libros sectam; quorum primus sistit *Historiam sub Papatu*, secundus *historiam seculi à Christo nato XVI.*, ultimus (qui perit) ea recensuit, quæ sub *initium seculi XVII.* contigerunt. Amo candorem & laborem Sinceri Viri. Documenta aliquot monastica è sordibus & tenebris protracta majoris fidei ergò innexui, meliora quæq; injuria temporum sustulit. Nec fastidies, æque Lector, quos aliquando feci hiatus. Similes quippe, si non longiores, apud alios offendes. Urbis nostræ, non totius Provinciae, annales conscribere animus erat. *Anonymum Erfurtensem* castigavi ob impudentiam & fabulas. Ubi tamen cum aliis rei gestæ narrantibus convenit, admitto. Nec *Gudenî* blaterationes sine correptione dimittere potui. Obverto omnibus donationis *Ottomanæ* defensoribus gravissimum *Dismari* (u) testimonium, quò probatur, non in Marchia tantum Misnensi valuisse *Eccardum I.* seu Patrem, *Gunteri*, in australi Thuringia Comitis, Filium, sed etiam super omnem Thuringiam, *communi totius populi electione*, Ducatum promeruisse. Quid verò per *Ducatum* intelligis? num *Marchionatum* Thuringiæ, quem postea *Landgraviatus* absorpsit? ita sanè accipit *Dresser*. (vv) inquit: ad Misniam *Eccardus* adjunxit *Duringiam*, & *Duringorum* etiam *Marchio* nominatus est. Annon verò *Otto III.* *Eccardum Comitem* in Thuringia vocat? seu num *Marchiones* simplices fuere Comites? vel num *Ducatum* dixeris *militarem*, ad quem *totius populi electione* promotus est? certè *Otto III.* à morte *Ridagi* Marchionis, excluso ejus filio *Carolo*, ob accusatorum calumniam, Marchiam Misnensem contulit *Eccardo*. (x) Verùm quò annò decessit *Ridagus*? nisi hoc scias, hæud judicabis, an *Eccardus* abs *Ottone II.* aut *III.* Marchiam Misnensem impetrarit? si secundum *vetus chron. Saxon.* ultimus vitæ annus *Ridagi* fuit DCCCCLXXXVI. *Otto III.* collator erit Marchiæ, siquidem

(u) L.V. (vv) in *Isagog. hist.* (x) *Dismar. L. IV. p. 66.* Otto

## PRÆFATIO AD LECTOREM.

*Otto II.* triennio antè obierat. Adde, quòd *Ditmarus* in gestis *Ottonis II.* & sub initium *Ottonis III. Eccardum Comitem* tantum vocet, postea verò *Marchionem*. Cùm uxorem duceret *Suanebildam*, *Thietmari Comitis* viduam, & *Bernardi Ducis* sororem, (y) (quod sub *Ottone II.* factum est,) nondum fuisse videtur *Marchio*. Ast cùm *Luidgerdam* primogenitam *Luthario Comiti* conjugem pro *Wirinbario* filio expetenti pacisceretur, jam impetraverit abs *Ottone III.* *Marchionatum*, (*multum enim huic placebat, multumq; inter alios Primates apud eundem valuit, imò inter præcipuos habitus est*, dicente *Ditmaro*,) vix tamen ante annum *DCCCCXCIV.* Servantur adhuc *Numburgi tabulæ Ottonis III.* anno *DCCCCXCIII.* datæ, in quibus *Eccardus* iste *Comes* tantum dicitur. Aut ergo fefellit nos *chron. Saxon.*, seu *Marchiones* etiam *Comites* dicti fuere. (z) Denique idem mihi scopus, qui aliis ante me rerum gestarum scriptoribus, bonorum scilicet *Virorum clara facinora, ob movendos hominum ad virtutem animos, extollere, ignavorum verò obscura facta vel silentio suppressere, vel, si ad lucem irabantur, ad terrendas eorum mortalium mentes promendo ponere.* (a) Vale, mi Lector, & vive, ut vivas! Verum (ne turberis ab illis) mendas typothetæ ipse emendabis. Iterum Vale! Scripsi *Ferrariæ* *Thuringorum* anno *Dei-Hominis MDCXCVII.* quò jam ante integrum seculum, factâ divisione fraternâ, *Joann. Ernestus*, amor & Delicium *Gentis suæ*, aulam *Ducalem* hic instituit feliciter!

(y) Id. lib. cit. p. 80. (z) vid. *D. Sagittar. exercit. hist. de Eccardo I. habit. Jen. 1675.* (a) *Otto Frisingens. in præf. L. I. de reb. gest. Frid. Barbarossæ.*

I. INFE-